

A lap szellemi részére vonatkozó
minden közlemény
Margitai József szerkesztő
névére küldendő.

Kiadóhivatal:
Fischel Fülöp könyvkereskedése.
Ide küldendő az előfizetési díjak
nyitlterek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztőes szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Égész évre 8 kor
Fél évre 4 kor
Negyed évre 2 kor
Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetők elfogadtatnak:

Budapest: Goldberger A. V. és
Eckstein B. hird. irod. Bécsben
Schalek H., Dukas M., Oppelik A.
Általános Tudóstós-hirdetési ossz
tálya Budapest.

Nyitlter poltóra 20 fill.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hiv. közlönye

Zrinyi-ünnepély.

Dr. Ruzsicska Kálmán beszéde

Mélyen tisztelt uraim!

A hazai történelemnek nagynevű, láng-
lelkű és mélytudományu művelői nemes ven-
senygesben immár egész könyvtárakat tölte-
nek meg gróf Zrinyi Miklós méltóságával,
kinek államférfiu bölcsessége, bámulatos
hadvezéri képessége s halált megvető hő-
siessége csodás összhangba olvad költészeté-
nek elragadó bájaival.

Midőn a berzenczei, babócsai és eszéki
hős csapat fényalakját ott látom ragyogni
Homer, Vergilius, Ariosto és Tasso szövet-
ségében: merénytetet követnék el az ő em-
léke ellen, ha egy szóval is tovább fűzném
életének magasztos és gazdag társadalmi
rényeit.

Channing amerikai író a nagy embe-
reket három osztályba sorozza a szerint,
amint értelmi erő, erkölcsi nagyság, vagy tet-
re való készség által tüntek ki.

Zrinyi Miklós grófnak a gondviseléstől
kijutott mind a háromból s amint messzebb
és messzebb nyulik a történelmi távol, a
szerint fog az ő értelmi és erkölcsi nagy-
sága kimagasodni a nemes lelkek megnyug-
vására, a jók örvendezésére és a magyar
haza örök dicsőségére.

A kursanczi sírfelirat arról tanuskodik,
hogy gróf Zrinyi Miklós nemesen végzett élte

fáradalmaival s az égből nézi a mi dolga-
inkat.

Ha van — és hilem szerint van — az
élok és hollak közt kölesönhatás: ha a ne-
mes életnek van példája, melynek fényét és
erejét sem idő, sem távol megtörni nem ké-
pes: akkor Zrinyi Miklós gróf nemcsak az
égből nézi a mi dolgainkat, hanem itt van
köztünk szelleme, hogy minden szívbe be-
véssze áldoti életének, csodás honszeretelé-
nek és örök fájdalomnak lángoló jelszavait

Itt van köztünk az »utrusque patriae
filius«, hogy megértesse velünk, hogy ma-
gyarok és horvátok csak Szent István kor-
nájának keretében léletnek boldogok.

Egykor azért fohászzkodott gróf Zrinyi
Miklós: »Bár volna a fejedelemnek százezer
pápista, százezer kálmánista, százezer luther-
ánus vitéze, kik együtt megmenekül a haz-
át« most bizonynyal arra kérné Istent, vaj-
ha a tizenhét millió magyar s a két millió
horvát hű barátságban együtt lennek nagygyá
és dicsővő Szent István birodalmát.

Itt van köztünk, hogy buzdítson ben-
nünket, miszerint Muraköz nagy történelmi
hivatalását folytassuk csak tovább az isteni
félelemnek, hazaszeretelmek s tudásnak gyil-
koló ágyuknál hatalmasabb fegyverrel.

Hogy az Ujlakyak, Laczfyak, Csányiak
és Kanizsaiak régi kuriáit ezentul is meg-
kell raknunk iskolákkal; az elvérzett kap-
tányok, hadnagyok, csatlósok és hajduk he-
lyére lelkes tanítókat kell állitanunk, kik
viradattól naplementéig apostoli buzgalom-

mal hirdessék Muraköz népének, hogy e föl-
dön kívül nincsen számára hely.

Mélyen tisztelt Uraim! Az emlékoszlop
végrehajtó bizottsága Muraköz régi urának
és legnagyobb fiának emlékével szemben
megörizni kívánja a fehér asztalnál azt a
régí muraközi szokást, hogy a házigazda egy
asztalrendezőfőt nevez ki, ki tolmácsolja ven-
dégeinek tiszteletét és nagybecsülését.

Hogy a végrehajtó bizottság engemet
mint kebelén kívül álló egyént tisztelt meg
bizalmával, ennek oka azon kapcsolatban rej-
lik, mely engemet mint a magyar kultúra
egyik szerény munkását már husz év óta
fűz Muraköz sorsához.

Mindenek előtt mély és igaz hálánkat
fejezzük ki dr. Wlassics Gyula ur. Ö excelen-
tiájának, ki mély tudományával, lángoló
honszeretettel és mesteri kézzel oly hatal-
mas képet alkotott ma Zrinyi Miklósról,
hogy annak a benyomása örökre megmarad
minden magyar szívben.

Ö excelleltiáját az emberi létnek legdrá-
gabb kötelekei lúzik Zalavármegyéhez; de
azok a kötelekek, melyek Zalavármegyét
fűzik ő hozzá, már túlhaladják az emberi,
lét subjectiv vonatkozásait. Amit ő szülő-
földjének, Zalavármegyének, és ebben Mu-
raköznek kulturájáért tett, az örökre fényes
lapja marad a magyar oktatásügy történe-
tének s ezt a fényes lapot addig, míg egy
zalavármegyei szív dobog a földön, az ő ne-
vétől, az ő emléketől elválasztani soha, de
soha nem lehet!

Áldja meg őt az Isten! . . .

TÁRCZA.

A mongol kérdés.

Irtja: BELÁNYI TIVADAR.

Az orosz birodalom és Japán közt folyó
fegyveres pör felszínre vetette ezt is.

Van tehát egy új diplomáciai kérdés, melyet
többé nem lehet leszorítani Európa zöld asztaláról,
ahol pedig még annyi u. n. égető kérdés vár meg-
oldásra. Pedig siessen Európa a megoldásokkal,
mert itt a huszadik század!

Legjobban tenné, ha levonná napirendről a
a maga házi kérdéseit és szételné keleten, mert
majd megoldják ott olyan hamarosan, hogy megri-
tele az egész nyugat.

Látszanak már ezen a vén Európán az agg-
ság tünetei. Ugy is viseli magát, mint az a vén
dandy, aki már rég volt életének delelőjén s a
sorsától még remélhető néhány esztendő a lehető
élvezeteknek szánja és iparkodik magát erősnak
mutatni. Értem azt az örületes fegyverkezést,
amely miatt még a testi és lelki táplálékot is meg-
vonja a sajátától. Tudományát legdrágább kedvtel-
lésére, emberitől hadi szerzőmök produkálására
értékessít, hadseregek, hadi flották szaporításában
találja ambíciója kielégítését.

És mi, Európa boldog, csaknem agyonboldo-
gított népei, ugy viseljük magunkat a Keleten föl-
vetődött nagy történelmi kérdéssel szemben, minha
nem is a világtörténelem egyik legnevezetesebb
korszakát értük volna meg. Pedig nem is kell
hozzá valami nagyon avatott historikus szem, hogy
összevegyük az emberiség viszontagságos életének
ez újabb epocháját.

Valóban, a napi sajtó alig méltatja érdemi-
leg e nagyszabású átalakulás bevezetését s az es-
hetőségeket; pedig tán akadna egy-egy okos ta-
nács a nagy előkészületek dolgában.

A jövő a sárga fajé.

Igaz, hogy addig még sok víz lefoly a Jang-
cse-Kiangon, de az efféle nagy átalakulások nem
is esnek meg olyan kurtán-furesán, mint a falusi
bucsu. — Emlékezzünk csak a nagy népvándor-
lásra, az is századokig hullámzott. Ml, magyarok
voltunk az utolsó hullámcsapás; úgy jöttünk be
mint egy izzó lávafolyam, amely már megszilár-
dult közetrétegek közé tör magának utat. Aztán
kinéztünk magunknak Európa legszebb, legáldottabb
földjét, behelyezkedtünk a Kárpátok koszorójába
s most itt vagyunk, mint Európa legifjabb nem-
zete, de mégis legrégibb állama. Minket még nem
is illetnek a megvénülés szemrehányásai. Minket
az ezer év massage-a alaposan megédzett, sőt
megifjított, amint azt olyan szépen elmondta ró-
lunk a finom, szenzibilis lelkű Daudet Alfonz.

Európa indógermán népei közül a latin fajok
immár a tultengés korához értek; most a germán

faj éli világát, de hát ez is csak földi teremtvény
mint más: ez sem él örökké; most kulminál éle-
tének napja, amire aztán következik az alkonyat.
— A harmadik a szláv faj, az aligha jut már
olyan szerephez, mint két megvénült testvére; tőle
majd a sárga faj fogja számon kérni a civilizáció
áldásait S jaj lesz neki, ha tíres kezét
mutat!

Már meg is kezdték az élethalál-harcot. Ed-
dig a szláv buzza a rövidbebet. És az ő édes test-
vérei, a civilizált latin és germán? — No hát azok
keresztényi szerettel bámészkoznak, legföljebb
egy-egy bátorító, uszító ne hagy magad! reppen
ki aszott ajkaikon, míg szláv testvértüknek halálos
csapásokat oszt a ázsiai sárga. — Dávid és Góli-
áth biblikus harcát látja itt most a világ bővi-
telt kiadásban. Szegény muszka!

Hogy fog ez végzöldni? — Mikor fog ez vég-
zöldni?!

Annyi máris bizonyos, hogy az egész világot
ámulásba ejti a japánok vitésége, hadi tudomá-
nya és páratlan hazafisága; meg hogy már egész
Európát galvanizálta a japán sympathia. Tán még
a hivatalos köröket is; csak nem mutatják. Itt-ott
keresztényi szempontokat emlegetnek az oroszok
javára, de Európa keresztény volta a háboruk
krónikájában mindig másodrendű tényezőnek bizo-
nyult. Önzése, szeretetlensége mindig felülkereked-
t a jézusi tanok felebaráti, nemesebb indulatain.
Oszlály- és fajgyűlölet, vallási türelmetlenség dol-
gában az u. n. régi jó időkben nem igen külön-

Mély tisztelettel üdvözlöm a budapesti tudományos irodalmi és történelmi társulatok illusztrált képviselőit.

Mint báró Sennyey Pál volt országbíró fiának nevelője egy napon Arany János »Toldi estjét« olvastam növendékemmel.

Előadás után értesültem az újságból, hogy a költő a Szent István rend kis keresztjét kapta, mellyel akkor a báróság is vele járt.

Megmagyarázom ezt növendékemnek, ki lelkesülten beszéli el édes atyjának, hogy immár Arany János is lehet báró a rendjele után.

Sennyey Pál báró, a mélységesen bölcs ember megöleli fiát s szelid mosollyal jegyzi meg: Fiam! Arany János — született báró.

En az itt jelenlevő született bárókra emelem poharamat!

Mély tisztelettel üdvözlöm Zalavármegye törvényhatósági bizottságát, az itt megjelent tisztviselőket, azok élén Csértán Károly urat, a vármegye érdemeinek gazdag alispányát s mindnyájuk élén méltóságos Hertelendy Ferenc főispán urat, ki Zrinyi vármegyéje főispáni székéhez való hivatottságát nem igazolhatta volna méltóbban, mint beiktatásának azon soha eléggé nem méltatható ki-jelentésével, hogy őt a lelkek irányításában nem a hatalom szeretete, hanem a szeretet hatalma vezérli.

Kérem az Istent, érje meg sok tudásával és nemes ambíciójával azon szép és nagy idők ismétlődését, hogy a haza sorsának súlypontja mint egykor Zrinyi Miklós és Deák Ferenc idejében, Zalavármegyébe essék!

Legbensőbbben üdvözlöm itt megjelent drávántuli horvát és magyar testvéreinket, kik lényesen bizonyították be, hogy a nagy nemzeti eszmék kultuszában hűséggel borulnak keblünkre.

Üdvözlöm a vitéz hadsereg és egyházi férfiak képviselőit! Ezek között a muraközi lelkészeket, élükön Lisziák Lajos mai népszerűnokat, kik midőn Zrinyi Miklós gróf emlékének hódoltak, egy nagy és szent szövetséget pecsételték meg.

Üdvözlöm a sajtó képviselőit! Bizonytalpíhenőt nyújt lelküknek a mai nap, ha ta-

bózott szines embertársaitól, akikhez oly sokára jutottak el az üdvösség szelidítő tanai, hogy szinte nem is felelősek tetteikért. Japán pedig 1868 óta sok keresztény nemzetet lefőz humanus műveltségével és intézményeivel. A multak hibáit a jelent nem szabad felelőssé tenni. — Mennyire mögötte marad a keresztény orosz népnevelésügy a japánok! — aztán hogy bánik a katolikus lengyelrel meg a zsidóval.

Ez a háború azt is jelenti, hogy az orosz hatalom terjedése Afsziában már eljutott gátjaihoz. Még majd az angollal kell leszámolnia Dél-Afsziában. Ott is kikap. Tibetben már fel is huzták a körtinét egy újabb véres dráma felvonásához. S a két civakodó keresztény közt majd szétült Budha népe és kiszorítja Afsziából mindkettőt. Akkorára már Kína is eléri Japán érettségét, mert ez a háború azt is jelenti, hogy a mongol faj ébred. — Csak az elfogultság mondhatja, hogy eddig nem alkotott semmit. Évezredes tanulmányait Európa még ma sem képes tökéletesen utánozni. Kína még gyorsabb tempóban fog civilizálódni, mint Japán, csak el kell kezdenie. A győztes Japán majd gondoskodik arról. Akkor aztán, bezzegszedje össze magát a vén Európa!

Ha soká húzódik ez a háború, beláthatatlan következményekkel fog járni Európára is. Először csak pénzügyi szempontból, aztán mindjárt a politikai, egyensúly szempontjából is. Mert nem tudhatni hogy Európában a hatalmak érdekeit hogyan csoportosítják az eshetőségek. Ennek előérzete már is nyilatkozik különösen a tőmérdek

pasztalják, hogy míg a távol keleten két, nálunknál gazdagabb és hatalmasabb nemzet egymás vért ontja, addig mi a mi drága kis hazánk nyugatján a magyar kultúra szeretettel hódító harczeit vivjük.

Üdvözlöm a hatóságok, városok községek, vármegyei és vidéki irodalmi és műveltségi körök, tanintézetek, tanárok, tanítók, egyesületek, testületek, külföltségek tagjait s mindazokat, a kik ma megjelentek, hogy szívük halálját és kegyeletét Zrinyi Miklós grófnak meghozzák.

Eddig terjed az én megbízatásom, mélyen tisztelt úrain!

A magam szívetől is van egy külön megbízatásom, melyhez kérem kegyes felhatalmazásokat s ez a mi nagy hálánk és köszönetünk a végrehajtott bizottság és annak elnöke Margitai József igazgató iránt, kik önfeláldozó buzgalommal fáradoztak e szép emlékoszlop létrehozásán.

Az a sok magasatos érzés, melyet ezen emlékmű fog kelteni Muraköz kéréső nemzedékeinek lelkében is, legyen méltó erkölcsi jutalma nemes munkájuknak.

Most pedig mélyen tisztelt úrainm arra kérem Önöket, álljunk még egyszer gróf Zrinyi Miklós emlékoszlopa alá s ismételjük meg a koszos költő szent fogadását: »Szereitni logjuk a hazát szenvedéllyel és szenvedéssel, örök hatalmával, szívünk lángjával, életünk és vagyonunk feláldozásával!

Mert Széchenyi István gróf jóslata szerint a magyar nemzet diszere log való az egész emberiségnek.

Ezen dicsőséges virradat hajnal csillagának, gróf Zrinyi Miklósának, áldott legyen emlékezete!

KÜLÖNFÉLÉK.

Hírek a községházáról Csáktornya nagyközség képviselőtestülete folyó hó 20 án rendkívüli közgyűlést tartott Nuzs Mátyas községi bíró elnökségével. I. A közgyűlés első sorban a nagyközség tulajdonát képező 2-ik számú házának a m. kir. posta kincstár részére leendő eladása, illetőleg az egész épü-

milliót fölemészto flották szaporításának szörnyű versenyében.

Hiába minden nagy dolgokkal terhes az idő. Az emberiség fejlődési processusait magasabb föl-döntuli akarat irányítja, amely az idők teljességében napirendre tűzi a történelmi nagy átalakításokat, a melyeknek egyike a sárga faj megmozdulása. A vezetőszerp Japán kezében lesz! méltó is reá.

Mikor Japán a Sogunok, más néven Tajgunok (olyan major domus-félék) uralmát megtörte, hogy csupán az alkotmányos mikadót uralja, 1868. március 15-én ünnepesen őt pontban hirdette ki a jövő programját, melyek közt legjellemzőbb a két utolsó pont, t. i.:

»A rossz szokásnak ne legyen többé mentése az, hogy régi.« Európa ílyet ki sem mer mondani.

»Megyünk s megkeressük és összeszedjük az egész világon a jóraváló eszméket, hogy azok segítségével birodalmunk boldogulásának útját nyisuk meg a végtelenségig.« Halld, vén Európa?!

Mikor Port-Arthur előtt a gyűjtő hajók már süllyedeztek, a japán katonák nem kerestek menekülést a hadi fogságban, hanem utolsó pillanatukig harcolva s a hazát éltetve merültek el a hullám-sírba, tán hogy testükkel is gyarapítsák a kikötő bejáratának akadályait. — Makarownak az ellenséges admirálisnak, halálát lovagias tisztelettel meggyászolta az egész japán hadsereg, még pedig nem holmi eu-ropai diszlóvésekkel, hanem egy egész napon át megtagadta magától a szeszes italt és a

letnek posta és távir dai czélokra való bérbeadása ügyében megindult s már hosszú idő óta húzódó tárgyalásokat beszüntette s az épület hasznosítására nézve a következőkép határozott: Mivel az eddigi tárgyalások a posta kincstárral eredményre nem vezettek s mivel továbbá a polgárság körében a ház eladása ellen mozgalom indult, azt semmi körülmény között sem adja el, hanem az emeleti helyiségek bérbevételé, tárgyában az eddigi bérlő, Hirschmann Adolf által benyújtott ajánlatot figyelembe vesszi és neki az emeleti helyiségeket a folyó év aug. 1-től folytatólág hat egymásutání évre továbbra is bérbe adja évi 1400 korona bérösszegért.

A földszinten a magas kincstár által bérbe birt postai és távir dai helyiségeket és a hivatal főnöki lakásul szolgáló lakrészeket ugyanazon czélokra az eddigi 1350 korona bérösszegért további időkre is felajánlja, illetve átengedi oly kijelentéssel azonban, hogy azok után a nagyközség semmiféle átalakítási költségek viselésére magát nem kötelezi, és hogyha a magas államkincstár e lakrészen előre bemutatandó és a község által jóváhagyandó terv alapján átalakításokat eszközölne, a bérlet megszűnte után az épületnek a jelen állapotába való visszahelyezésére magát szerződésszerűleg kötelezi. II. Antonovics József csáktornyai lakosnak a helypénzszedési jogbérlet után fizetendő adóknak további fizetése alóli fölmentése, illetőleg a szerződés esetleges föl-bontása tárgyában benyújtott kérvényére nézve ugy határozott, hogy bérlőnek a helypénzszedési jogbérlettel való lemondását elfogadja, azon kérelmével pedig, hogy a ki nem rovtolt járadékadónak további fizetése alól felmentésék, elutasítja Belegyezik azonban abba a közgyűlés, hogy folyamodó lemondása daczára a jogot az eddig is fizetett bérösszeg mellett továbbra is bírhasa, esetleg határozott lemondását pedig a községnél f. évi december hó 1-én beadhatja. — III. A Zrinyi emlékoszlop kétoldalán felállított 2 drb. iz-zólámpa felállítási költségeinek a község által leendő részbeni megtérítése tárgyában határozott. — IV. A községi csordás fizetését olyképen módosítja, hogy minden egyes szarvasmarha után folyó évi július hó 1-től kezdődőleg havonként 30 fillér örzési díjat, azonkívül minden darab fedezetelés alá kerülő

dohányzást. — A Japán-parti diadaloktól el nem kábulva kegyeletes részvétellel temettek el a japán katonák mintegy kétezer orosz halottat; sirjukat pedig ünnepiesen virággal diszítették föl. — A virággaltemetés a lélek nemesség egyik legegységibizonyítéka; e kultuszt különben is töltök tanultuk. — Minden japán faluban van egy sugár köoszlop azoknak a neve számára, akik a hazáért haltak meg. Mily gyönyörű és fömető eszme ez! A japán gyerek abban helyezi méltó dicsőségvágyát, hogy egykor az ő nevét is oda véssék be. Mily mélységes honszeretet!

Es még számtalan szép adatot lehetne föl-sorolni a japánok finom lelki tulajdonságairól; s az ilyen nép méltó az életre, méltó a tiszteletre, méltó a nagyságra és a dicsőségre.

Ez a háború Oroszország életében is az okulás iskolája lesz, akár győz, akár vesz.

Még azt is szemérvetük a japánok, hogy hadüzenet nélkül támadott. — Ezt is a keresztény Európától tanulta. De mit művelt az orosz? Szerződésszegést, 1903. okt. 1-én ki kellett volna vonulnia Mandsuriából; erre kötelezte magát s nem tartotta meg. Mit tehet erre egy nem keresztény nemzet? — Aztán emlékezzünk csak vissza 1877/78-ra; micsoda hadüzenet volt az Kisenewből a török ellen? stb.

Japán mindent Európától tanult.

Kivéve a fényes győzelmes dicsőségét. — A vén Európa pedig csak élvezzen tovább, míg föl nem rázza télettségéből az uralomra hivattolt sárga faj.

szarvasmarha után és pedig háromszori felhajtás után 40 fillér fedezetési díjat fizetnek a tulajdonosok a csordásnak.

— **Szász Gyula halála.** A művészvilágot f. hó 24-én ismét súlyos veszteség érte Szász Gyula ismert, kiváló szobrászművész halálával. Szász, a kinek művei számos középületünket díszítik, fáradhatatlan munkásságot fejtett ki a szobrászat terén s egyike volt a mai szobrász-nemzedék legtehetségesebb és legszimpatikusabb tagjainak. 1850-ben született s művészi tanulmányait a bécsi képzőművészeti akadémián végezte. Budapestre visszatérve 1883-ban a II. kerületi főreáliskolához nevezték ki a rajz és mintázás tanárává. Szoborművei közül kiválóbbak a csáktornyai Zrinyi Miklós-émlék, melyet a minap lepleztünk le, a Fonciére-palota Merkurja, az Operaházban Mozart, Glück és Meyerbeer szobrai, a ráczkevei Árpádszobor, »Bacchus neveltetése«, az »Arató leány« stb. Az ő vésője alól kerültek ki az országház hét királyszobra, az isaszegi és gödöllői honvédelemlekék s a honvédpáncsnokság budai palotájának szobordiszei stb. Készen hagyja hátra a Kossuth- és Szabadságszobrok, továbbá a pozsonyi Petőfi-szobor legközelebb lejárá pályázatára hirdett pályamunkáit. A művész rövid idő óta betegeskedett, s épen ebből az alkalomból folyó hó 23-iki kelettel a fővárosban időző dr. Wolf orvos úrtól a következő sorokat kaptuk: »Szomorú meglepetésben részesültem ma reggel. Ugyanis szép Zrinyi-oszlopunk alkotóját, az öreg Szász Jácset hozták halálra beteg az új Szt.-János kórház sebészeti osztályára. Mindjárt meg is lett operálva, (hasmetszés). Lelet: Genyes vakkéllal bél-átfuródással, hashártyalob. A múltét egy órával ezelőtt fejeződött be, szépen sikerült, de nagyon is kétes, hogy felépül-e szegény öreg.« — Bizony nem épült fel, minden hiába volt, mert Szász péntek délelőtti rövid szenvedés után meghalt. Felesége és négy gyermeke gyászolja. Temetése vasárnap délután 4 órákor lesz az új Szent János-kórházból.

A Zrinyi emlékoszlop felavatási ünnepélye alkalmából, mint már mult számunkban is megírtuk, az ország minden részéből érkeznek elismerő sorok Csáktornyára. Így legutóbb a debreczeni »Kossuth szobor« bizottság elnöke kérte a dombormű fényképét s az emlékoszlopra vonatkozó egyéb adatokat a következő szép sorok kíséretében: »Nagyfélvezzel olvastam a Zrinyi Miklós szoborleleplezési ünnepélyének lefolyását. 5 évvel ezelőtt én is gyűjtést kezdtem a rohitschi fürdő magyarjai között, hogy a mai Zrinyi-forrásnak nevezett kut fölött állítsunk emléktáblát a költőhadj zérnek, kiről a bagymány azt tartja, hogy vadászás közben ő fedezte fel a gyógyforrást s gyógyította is a vizzel gyomorhaját. — Az összegyűlt kis összeget a Budapesti Hirlapnak küldöttem be s Zrinyi emlék czim alatt ma is ott kezelik, — olvashatjuk minden év végén a kimutatásban. A szép eszme azonban — miután én már az utóbbi években nem jártam Rohitschot, elaludt s még akkor sem ébresztették fel, a midőn 1902-ben a fürdőtelep 100 éves jubileumát ülték, pedig az legjobb alkalom lett volna. Most azonban felélesztheti a csáktornyai emlékmű. Id. Komlóssy Arthur a Csokonaikör alelnöke és a debreczeni Kossuthszoborbizottság elnöke.

Eljegyzés. Klein Géza dolnimehlyoi magánhivatalnok eljegyezte Heinrich Karolin kisasszonyt Csáktornyáról.

A sorozás eredménye. A folyó 1904. évre szóló sorozást a csáktornyai járás területén e hó 17, 18, 20 és 21-én tartották meg. Sor alá került 1049 egyén, kik közül bevált 152, tehát mindegy 14.49%. Ez bizony nem sok.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter Németh Andor perlaki kir. járásbírósi díjnyokot a perlaki járásbíróshoz végrehajlóvá nevezte ki.

A muraszerdahelyi áll. népiskolában az évi záróvizsgálatok több érdeklődő jelenlétében f. hó 16-án tartották meg. A horvát-ajku s a magyar nyelvben legelőbb előmenelt tanúsított tanulók között 20 kor. pénzjutalom lett kiosztva, mely összeghez hozzájárultak: Besnyák Lajos gondn. elnök 10 kor.; Czégényi Mihály pályafelügyező 2 K, Kaczun Ignác igaz. tanító 2 kor. az ifjuság által rendezett táncmulatság jövedelme 6 kor. — Ezenkívül a magyar anyanyelvű szorgalmasabb tanulók könyvjutalomban részesültek.

Beküldetett. Ártatlanul megrágalmazott jegyzői irnok. Elég ismeretes a T olvasó közönség előtt azon körülmény, hogy Ungár Vilmos felsőmihályfalvai jegyzői irnok okirat hamisítással vádoltott meg. — Ezen ügyben a nagykanizsai kir. Törvényszék előtt folyó évi június hó 13-án lefolytatott főtárgyalás alkalmával ezen ügyben ártatlanul megvádolt jegyzői irnok teljesen ártatlannak nyilvánították.

A nagy szünidőben a zalaegerszegi pénzügyigazgatóságnál és az adóhivataloknál a következőképen lesznek a hivatalos órák: A pénzügyigazgatóságnál folyó hó 20-tól kezdve augusztus 31-ig bezárólag hétköznapokon délelőtti 7-től délután egyig, vasár és ünnepnapokon pedig 9 órától 11-ig. A nagykanizsai m. kir. sóhivatalnál folyó évi július 1-től, augusztus 31-ig reggel 7 órától délután 1-ig. A csáktornyai m. kir. állampénztárnál (adóhivatal) július hó 1-től aug. 31-ig délelőtti 8 órától délután 2 óráig; be és kifizetések 9-től délután 1-ig.

A magyar amerikai hajójárat. A Fiuméből induló hajók pompás berendezését, az ellátás és az utasokkal való bánásmód jóságát bizonyítja az a nyilatkozat, amelyet az »Ultima« hajón utazó kivándorlók a következőképen állítottak ki: »Nyilatkozat. Mi alólirottak ezennel kijelentjük, hogy a Chief steward Mr. Green, valamint Wilson ur az Ultima személyszállító hajó harmadik osztályu főpinczére és az ő vezetése folytán a harmadik osztályu kiszolgáló személyzet, utazásunk alatt tett kiszolgálásukért teljes és őszinte megalégedésünkel minden tekintetben kiérdemelték. Ezen aláírást és nyilatkozatot szívesen megadjuk Az Atlanti Óceánon, az »Ultima« hajón 1904. május 19-én.« Ez az elismerő nyilatkozat 200 aláírással ellátva érkezett be a Központi Menetjegyiroda igazgatóságához. Fiuméből legközelebb, június 28-án a Siavoná midul New Yorkba. A jegy árában bent foglaltatik két napi ellátás már Fiumében és teljes ellátás a hajón. Díjtalan felváltogatást ad és eljegyzéseket elfogad a Központi Menetjegyiroda képviselője: Melezer Soma Szekesfehérvárt.

A tanítóképesítő vizsgálatok a csáktornyai állami tanítóképezdeben a folyó évi június havi tanítóképesítő vizsgálatok szóbeli része 17, 18, 19, 20 és 21-én tartották meg dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő elnökelete alatt. A vizsgálatra jelentkezett 19 jelölt, kik közül 16 képesített, 3 pedig 1—1 tárgyból felévi újrakészítésre utasítottak.

Esküvők. Heilig József kereskedelmi ügynök ma délután 5 órákor tartja esküvőjét Hirschmann Czeccilia kisasszonnyal Csáktornyán. — Pick Manó kereskedő folyó hó 21-én tartotta esküvőjét Spiegl Malvin kisasszonnyal Muraszentkeresztről.

Anyakönyvi kinevezés. A magyar kir. belügyminiszter Pintács Ferenc segédjegyzőt a csáktornyai—vidéki anyakönyvi kerületbe anyakönyvezető helyettesé nevezte ki.

A csáktornyai ipartestület elnöksége ez uton is kéri ugy a betegesgedő mint az ipartestületi tagdíj hátralekoso k. a hogy hátralekokaikat e hirdetéstől számított 8 nap alatt annál is inkább lefizessék, mivel elln esetben végrehajtás utján fogja azokat behajtatni.

— **A nagy háboru.** Páratlan művészi értékű díszművel fogja meglepni előfizetőit az Egyetértés: a most folyó japán-orosz háboru történetét írja meg és művészi kivitelű képekkel ékesítve, »A nagy háboru« czimen kiadja. E pompás albumot az Egyetértés minden előfizetője ingyen megkapja, s mint az orosz világhatalom összeomlásának hitetelen történetét könyves szobája díszhelyére fogja állítani. E rendeltetésnek megfelelően a nagy mű költséglet is fényes kiállításban jelenik meg és ugy a könyvnyomtató, mint a könyvkötő-ipar remeke lesz. Az Egyetértés az elmúlt négy évtized alatt a magyar középosztály vezéralpájává küzdöttte fej magát, mely óriási terjedelműt fogva abban a helyzetben van, hogy mindennap kielégítse a gazda- a kereskedő- s az iparososztályon kívül ugyszólván minden olvasójának érdekeit. Ennek köszönheti páratlan elterjedését, valamint olcsó előfizetési díjainak. Az Egyetértés ugyanis negydekre 10 korona. Lelkészek, tisztviselők, tanárok, tanítók, jegyzők, honvéd katonatisztek, körorvosok ellenben 7 koronaért kapják kedvezményes árban.

Elvesztet ékszer. Folyó hó 22-én este 6—8 óra között a Csáktornyáról Dravaszentmihály felé vezető mezei uton elvesztett egy értékes aranylánczkarkötő. A megtaláló illó jutalomban részesül, ha a lánczot a Strausz fele könyvkereskedésbe beszállítja.

Wolner testvérek nagy különlegességi cirkusza (cirkus variété) városunkba érkezett és a szénatérnen felállított kényelmes helyiségben szórakoztatja tegnap óta a közönséget. A 46 tagu kitűnően szervezett társulat Európa nagy városában általános tetszést aratott. Műsoruk rendkívül változatos. Aránylag nagy költségük miatt csak 5 előadást tartanak, miért is ajánljuk t. olvasóinknak annak mielőbbi megtekintését.

— **Az Újság ajándék** még soha sem idézett elő a közönségnél olyan elismerést és elragadtatást, mint »Az én kortársaim« czimű Mikszáth album. — Eric vall az ezekre menő s napról-napra a kiadóhivatalhoz érkező buzditó, dicsérő levél, de leginkább az az örveudetes tény, hogy az »Újság«-hoz szegődő, »Az Újság« zászlaja alá csoportosuló új hűvek részére már nem tett a Mikszáth album első kiadásából és így kénytelen volt »Az Újság« politikai napilap egy második kiadást rendezni, hogy a tömegesen érkező új előfizetőkkel szemben is leróhassa szeretőinek és haláljának ezt az ajánlédékát. — A »Mikszáth Album« második kiadása szolgáltatja nekünk a kedves alkalmat, hogy rátereljük olvasónk figyelmét a módjára, mellyel ezt az értékes díszművet »Az Újság« előfizetése révén teljesen díjtalanul és könnyű szerrel megszerezheti. Főlélesges megjegyeznünk, hogy a »Mikszáth Album« második kiadása akár tartalor, akár pazar kiállítás tekintetében teljesen azonos az első kiadással és így minden új előfizetőnek, a ki felévre egyezsere fizet elő »Az Újságra«, vagy felévi kötelezettséggel akár negyedévenként, akár havonként fizet elő, módjában van az előfizetési összeg beküldése után azonnal megkapni ezt a gyönyörű ajándékot, mely ékessége a könyvszekrénynek, vagy asztalnak, a hová kerül — és lelkét gyönyörködtető olvasmánya annak, a ki végig lapozza.

Sve pošiljke se tičuđ zadržaja
novinah, naj se pošiljaju na
ime, Margitai Jožefa urednika
Csáktornya,

Izdateljstvo:

knjižara Fischel Filipova,
kam se predplate i obznane
pošljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povačljivi list za puk

Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 8 kor.
Na pol leta . . . 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.

Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe
i fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovačke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Csáktornya«, i t. d.

Vnogo trošimo!

Bil sam vu cirkvi. Poslušal sam predeku. I drugi ljudi su poslušali. Svi su tak mirno poslušali staroga sêdoga svećenika, kak mala neđužna deca svoju mater. kada njim pripovest poveda. Svaka duša je poslušala. Nehotomice je nastal mir vu cirkvi, prestalo je kašlanje i šepetanje, svako oko je na staroga, sêdoga svećenika gledalo. i svako vuhu je njegovomu glasu odprto bilo. Jer ovaj dobrostivog obraza sêdi čl.vek je iz srca govoril. Njegove reći su vu srdce dirnule. Tak su bile kak oni blaženi traki sunca, od kojih se naša zmržnjena zemlja greje.

I ja sem ga poslušal. Onu toplotu, koju je njegovo srdce čutilo, počutil sam: i ja, ona žuhka misel, koja je njega bantuvala, bantuvali je počela i mene. Tak sam počel čutili, kak da bi one reći, koje je on govoril iz kojih rečih išle i nehotomice sam se obrnul k poleg mene sedećemu mi pajdašu sa rečmi: »Taj sêdi človek mi iz srca govoril!«
oh da bi svaki svećenik si to čutil prvim poslom, kaj ovaj starel! Da bi svaki takve istine povedal iz prodekalnice, te nebi pohasnuval ovu za svceje cilje! Jer naj nezabimo, Duh sveti zaisto samo onda govori k nam iz prodekalnice, kada svećenik vu znanosti svojih poslov stoji. Kada gdo iz prodekalnice puntanje, jal, nazlob prodekuje, tam ga više nêga Duha svetoga.

Ovaj stari sêdi svećenik nije takov bil. Nije on jala prodekuval, nego je na zjedinenost opominjal svoje ovce, nije on od — nazlobi govoril, nego svaka reć mu je iz ljubavi zvirala. Pravicu je govoril. Spomenul se je iz hudih ljetah. Spomenul se je iz zrokov hudih ljetah Bog nas kaštignje jer smo vredni. Nigdar tuliko grehov, tuliko nazlobe, tuliko jala, gizdosti, cifre nije bilo kak danas.

«Grunt mu je pun duga, ali on zato troši, cifra se, po krčmah se sprehaja, samo da svêť vidi, da je premožen. Drugim plaća piti, da ga dićiju, sam pak nezna kakove cifrate oprave bi si kupoval, a onda, gda dojde zaplatiti, onda javče, na Boga riva, da je hudo ljeto dal. Sve to kam ga zapelja? Vu propast. Sve mu prodaju, i on siromak ostane. Sve to, zbog njegovih hudih računah. Jer je više vun daval, kak je nutri dobil. Spozabil se je iz one lêpe magjarske prirećke, da »Tak dalko se razteži, kak ti pokrovec segne!« To moje drage ovce, to vas dêvle doli, to je zrok svakoj nevolji svim grêhom. . . .

Tak je govoril taj starel tam gori — na prodekalnici. Pak još vnogo i vnogo drugoga kaj. Ali sve je istinu govoril. Iz srca mu je zviralo, dakle istina je bila.

Vnogo trošimo! Tezke reći su to, ali

su istinite. Muži po krčmah a žene štacunih razfrčkaju, one peneze, za koje bi potli zadovoljno mogli živeti. Im samo gledimo po krčmah, jeli su ove nê uvêk pune?! Vu jednim seli njih ga 3, ili 5—6, pak sve dobro moreju obstati. Pak gledimo štacunare! . . . Kuliko njih ga gud vu seli, svi moreju živeti i obogatiti. Samo naj svaki tjeđen imaju nove rubce, sigurno, da bude njim navek pun štacun. Kikle, kapute i t. d. Jer naše žene se »snažno« rade oblaćiju. To mora biti. Ako ga i vu kišti kruha nê, za krčmu, pak za štacun mora biti. To je najprveše. Samo telo si na citraju, a duša njm črna, blatna oslanje i nadalje. Gdo bi se pas i za dušu brinil! Im nju nigdo nevidi! Tak mislju takovi

Negda je dobra bila bunda, boćkor, peća, bêla zetkana kikle i t. d. pak su i srećni bili ljudi. To sve su si najviše doma napravili po zimi, ni njim je bilo treba kupovati. A vezda? ah vezda kam bi si mislil! Im bi se iz čoveka smejali vu bundi! Vezda je sve treba kupiti, nikaj se doma nedela, nikaj se nešpara, po zimi se lenjari, a či sve duže već i već nas ga, čudo je dakle, da nam zbog teh svih velikih cifra rjih i zbog drugih stroškov težko ide? A zvun toga se netrsimo niti onak obdelatizemiju, kak bi tam više dala.

Poleg toga nije čudo, da grunt za gruntom pod ekzekuciju dojde. Malo ga sada gazdov, koji nebi dužni bili. Zakaj? Jer više trošiju kak nutri dobiju. . . .

Gda bude došlo vrême, kada bude se naš puk jedenkrat iz svojega kvara navêl gospodaril? Oh da bi brže došlo. Čim prije, tem bolje!

L. R. J.

Politički pregled.

Juniša 16-ga je dokončalo orsačko spravišće rezpravu indemnitijsku i prešlo je na rezpravljanje plaće željezničkih činovnikov. Još svi dobro pametujemo, da su se željeznički činovnici pred kratkim vrêmenom pobunili radi nepravićnoga vredjenja njihove plaće i stupili su vu strajk. Više jezer činovnikov se je zišlo onda v Pešti, da na jednoj velikoj sednici rezpraviju uvrede njihove plaće i to sve skup predložiju vu jednom memorandumu trgovaćkomu ministru, da prevedi iz toga, kaj želiju činovnici, vu čem se čutiju zbantuvani i na kakov način oćeju, da se njim plaća vredi. Za rezpravljanje i opisane ovih poslov su si sastavili jednu komisiiju iz trinajst članov, koja je mesto njih razpravljala s kormanjom. Sêćamo se i na to, da su činovnici putem ove komisiije takove zahtêve predložili kormanju, koje je nê moge izpuniti. No to su svi s

jednim glasom zrekli, da tak dugu nejdeju dimo z Pešte i nestupiju v službu, dok njim kormanj ono nezpuni kaj zahtêvaju. Pod silom su steli primorati kormanj, ga njim njihove tražbe odmah izpuni. Kak je kormanj prevedel njihovu nakanenje, odmah je prestal razpravljati s njimi, i — gledec na grozoviti kvar, kojega su činovnici uzrokovali cêlomu orsagu — dal je oštru zapoved, da se svi oni, koji još pod soldaćkom regulom stojiju, imaju odmah javiti, da nje kakli rezerviste rezpošleju na pojedine štacione službu obavljat. A voditelje njihove su polovili i proti njim iztragu podigli. Ovi iztragi je 18-ga juniša bil kraj, na koj dên je Olah Andraš, predsjednik sudbenoga stola vu Pešti preglasil pred njimi vu ime njegovoga Veličanstva izrećeni sud, da su svi do jednoga rešeni od obtužbe. Celi orsag je znatiželjno čakal, kaj bude s ovimi ljudmi, kakovu kaštigu zadobiju za svoje pogreške, i ve, hvala Bogu, svaki s mirnim srdcem prime glas, da su rešeni od svake kaštige. Predi, kak bi nje bili dimo pustili, je predsjednik sudbenoga stola sledeći govor držal pred njimi:

Jeli postoji ova odsuda ili nê, (jer krajljeski fiškuš je apelliral proti odsudi) to neznamo. Nego to jedno je već sigurno, da se oni nazaj povrneju med svoje drage, koji njih težko čekaju. Oni su vuogve težkoće morali ovo kratko vrême podnesti, ali to sve moraju pozabiti i svu žuhkoću do zadnjega korena iz svojega srca izrgati. Naj si premisliju, da su oni — makar, moguće nê hotonce svojom bunom strahoviti kvar uzrokovali cêloj domovini, za čije blagostanje se mora svaki domorođec pred svim skrbeti.

Za kratko vrême, moguće još ove dneve dokonča orsačko spravišće obćenitu rezpravu vredjenja plaće željezničkih činovnikov, a onda pak prejde na obširanu rezpravu. Kajli svaki predlog zakona se na dvaput rezpravlja: obćenito i obširano. Na obćeniti rezpravi se o cêloj stvari govori, doćim na obširani se svaki paragraf posebzême naprê. Po navadi obćenita rezprava trpi duže, višekrat na tjeđne i na mesece i kada su već s tim gotovi, samo onda rezpravljaju pojedine poglavje.

Vezda su vre napre zeli proračun 1904-ga leta, od toga bum već pisal vu budućem broju.

H.

Kaj je novoga?

Jožef nadhercega fundacija.

Jožef nadherceg za stran pućkoga satoratorijuma deset jezer korunasnu fundaciju je načinil. Imenuvanu svotu sad ove dane

poslat je Lukács György nadžupanu kao Jozsef nadhercega suatoriuma društva predsjedniku. Visokoga stovanja vredne nadhercega ovo novo dobročinstvo velike zahvalnosti zadovolnost načinilo je u dolnjoj magjarskoj zemlji.

Okrutna mati.

Na kalvarije pijacu u Budapešti simo tako hodeći stravitom pripečenju bili jesu svedoci. Jedna težacka žena dva tjedna staro svoje malo cecatno detešće ove dane na večer van je donesla u povelju i bezdušnom okrutnostijem ga na zemlju bila htela. Kada su onuda hodeći okrutnu mater pokarali, dalje ide i po štenu je udarala bolešću se plakajuće malo detešće. Napokon jedan redar je preprečio ovu zivinsku okrutnost ženi. Ženu je zatim odegnao na kapitauski ured, gde su bili ustanovili da je žena Gigony Karolina 34 ljet stara težakinja, cecatno dete pako je njezino lastovito dete. Tim se bilo branila, da je dete hotela poviti, i taji, da bi nemilosrdnu baratala bila žnjim. Beštiališku mater je redarstvo zatvorilo, zmučeno dete pako u delinje utocište su bili namestili.

Starinski gréh.

Po prilici osem ljet tomu, da u Klosterneuburgu vmorili su Robel zvanoga žandara. Sumnja za ono vreme je na jednoga Sikora zvanoga težaka opala, nego nisu znali proli njemu nikaj posvedočiti i tak slobodnoga su odпустиili. Sikora se ove dane po rekelsvojom dragom, koju je takaj i bil spikal. Puca iz osvete sve je valovala proli Sikori i svedočanstva je takaj dala redarstvu, da grubjanski njezno mli još 1896. ljeta vmoril Robel žandara.

Kraljevski vnući.

Kralja dva vnući, Gizelle nadhercegice i Lipót bavarskoga hercega sini György i Konrad bavarski hercegi ove dane na okolno zemeljno putovanje su otišli. Dva kraljevski hercegi su najsigurniji inkogniti putuju. U Bremen otišli jesu, gde na nemškoga Lloyd Kronprinz Vilhelm zvanog parobroda seli, da žnjim u New-Jork brodiuju. U Americi najglasoviteše varaše budu pogledali. I tako preko Japana, Indie i Egiptoma povneju se nazad u Europu. Njihovo nazad došastje pri času koma vu oktobru mesecu se bude pripetilo. Hercege, med kojimi György je 24, Konrad pako 21 ljetno star, barun Reitzenstein Vilmos kapitan, György hercega soldački odhranitelj bude sprevađal u njihovom putovanju.

Pokradjeni milijuni.

Iz Petervaradina telegrafiraju, da sad strogo pokušaj načinili jesu o tom, da konec načinuju onaj strahoviti korupciji, koja od početka boja kod sibirianskih železuce ceste činovnikov se pokazuje. Vdovica carica već višekrat veliku šumu penez poslala je za soldato vu Izhodnu Aziju, nego je zeznala, da ovi penezi nisu došli vu poslano mesto. Vdovica carica je potrebuvala, da nek strogo iztragu podigneju i ova iztraga je posvedočila, da sibirianskih železnica činovnici bili su vu jednom porazumlenu odlučeni na kradljivost. Ukupno gotovčinu strogo previzitirali i ustanovili jesu, da svigde najmenje trideseti percent fali iz žnje. Sada misliju, da po lakvim načinom činovnici najmenje do sedemdeset rubelov vkrali i podkrali jesu. Jeden imućan zemeljski gospod spitalskoga cuga poslat je na bojno mesto i kasnije se

bilo sasnal, da jeden od činovnikov poslanu šumu penez je vkral i na tuliko je postal drzovit, da je gošćenje odredil na darežljivoga čast, na kojoj zabavi iz čestitimi rečmi je zvisaval plemenito njegovo dobročinstvo i domoljubnost.

Rusko-japanski boj.

Če bu sreća i na duže tak držala japanom, kak ujim do ve služi, onda se moramo nadjati, da budu rusa, kojega se sve države vu celoj Europi bojju, obladao. Den na den dobivamo glaze, da su japani preobladao: de na morju, de na suhoj zemlji. Što bi mislil do njih, da imaju vu sebi tuliko vitežtva? Ove dneve, juniša 13 i 14-ga pri Vafanku su opet pokazali, da se neprestajju tak lahko, kakbi to nešči do njih misli. Oku, japanski general je 13-ga počel svojim seregom prodirati i 14-ga v jutro ob 5 vuri već su skup bili. Od 5. vure do 12doga večera je trpela bitka. Z devetdeset osem štukov su strelali rusi na japane, ali sve zabadao: japani su večer prevzeli rusom dva brega pri Venšiatungu. Rusi su naj prije na desnu stran japanskoga serega počeli strelati, vu tim toga su japani navalili na levu stran ruskih kanonirov, a serdešnja stranka japanov se htela na ruske pešce, koji su se od velike vručine komaj gibali. Dok su japani nje dostigli, te čas su japanski štuki strahovito pucali na ruse, tak, da za kratko vreme su ruski kanoniri i njihovi konji svi pocarali i sve štuke njim vlišli. Ruski konjenici su ve vudrili na desnu stran japanskoga serega, ali japanski pešci su nje rezirah do zadnjega čoveka. Rusi su se vitežki borili, ali zabadao, za čas su morali od koraka do koraka retirirati, dok nazadnje je cel Vafanku japanom u ruke opal — Kak čitamo, rusi su vu ovoj bitki do 3 jezer ljudstva zgubili, zvun toga vnogo štukov i municije. Istina, da su i japani bili vnogo kvarni, do jezero junakov njim je mrtvih i oranjenih ostalo, ali barem moreju reči, da su opet preobladao.

Življenja spasení grof.

Vu Csánk zvanog obćini ove dane je ogeñ bil nastal koj vu silno vrućem i suhom vremenu na brzoma se razširil i za kratko vreme šestnaest gospodarov hiž je vu plamnu stalo. Kod oslobađanja i gasenja s velikom trudom je grof Zichy poslual, komu su do znanja stavili, da jedna stara žena iz svojom malom vnućicom je vu goruči hiži zaostala, od kud svoju opravu nakanila je van donesti. Mladi grof bez svakoga premišlavanja ide vu goruči hižu i za nekoliko minul pojavi se s ženom i njezinom vnućicom, koje veliki dim skoro bil zadušil, nego uspjeti se ipak nje na življenje prebuditi.

Pet stotín decu h smrt.

Iz New-Jorka od strahovitoga pripečenja glasa donasa telegram. General Slocum zvanog parobrod, na kojem nemških luteranah nedeljna škola je izlet načinila, poljeg Eastriveren Helgata se bil vužgal i plamen ga skoro zevsema uništil. Više od pet stotín zveksinom decu, pogublena jesu. Ogeñ, koj ove dane na General Slocum je nastal s takvom silom se razširil, da ni moguće bilo čune doli izpustiti. Poleg Helgate na dve stranih bivših pećinah ni bilo moguće, da parobroda k bregu kormaniju. Jeden očevidac to veli, da ladja gori proti morju plivala je. Iz krova do 100 person ljudih videl je vu vodu skočiti i vekše strani ženske i decu. Kad su bili

s ladjom do North Brotern otoka doplivali, položaj njezinje takov bil, da nigdo nije mogući bil k bregu doplivati. Vnogo ljudih, koji su na krovubili, morali su spomreti od plamna.

Otravljenje gobah vu Legradu.

Od strahovite nesreće piše nam legradski pismovnik: Ove dane poimenu Toth Mikloš, dobro stojeći legradski gospodar iz svojom famihom vu Szent-Mihaly zvanim bregu je gorice kopal, iz ovom prilikom svoje kćeri pošle vrganje brat Kesznie 70 ljet star čovek, da si obeda pobolšaju, takaj počne brati. Nabrali su ljepi kupče, i ovo je njegova najlepša i najmlajša 17 ljet stara kćerka Katica poljeg navade pripravila. Tečno su potrošili prirednju hranu. Jedno malo za žuhke su spoznavali šivne gljive, nego zato su nje ipak potrošili. Drugi dan bluvanje i krči su se pojavili, nego ovo nisu gljive krivile, tretji i četvrti dan točno kopale jesu, na peti dan medjutim vu zoru Katica i 30 ljet stara Rozalija su vmurle. 2 mužkaci Toth Janoš i Istvan još za dneva preminuli jesu. Jednoga vu škednju sedeć mrtvoga našli jesu. Na sedmi dan, koj je menje jel, je takaj vmuri. Tothovica 60 ljet stara gazdarica, koja je samo na makala si kruha, mamicu je imala. Očevidci pripovedaju, da poslje pranja glivah van vlejana voda je racam takaj naškodila na tuliko, da 10 je prešlo od njih.

Iz Drave van vzeto mrtvo telo.

Tekućeg meseca 13. dneva oko 5—6 vure poljeg Otok zvane obćine iz Drave jedne žene mrtvo telo su van prijeli. Solomy Tivadar veliki sudac i Dr. Böhm Sydnei su išli na lice mesto i telo su dali odpeljati vu Prilog. Za ime i prezime još do sad nise uspjetilo ustanoviti.

Z A B A V A.

Prisutnost duha.

Englezki lord Berkeley, poznat sa svoje neustrašivosti i hladnokrvnosti, tvrdil je jednoć u niekom veselom družtvu, u kojem je došlo, za ono doba svakdanje razbojstvo, u spomenek. I taj je on anda jednoć tvrdil, da njega jedna jedini tolvaj nebi bil mogući porobiti, kak to se mnogomu često na putovanju dogadja; pak kad mu to družtvo nije hotelo vierovali, ponudil im je u to ime vadlangu, u kojoj se je još moralo na njegovu želju napomenuti, da se onomu, koj mu izprazni žepove, pak makar bi se i sazvalo tko je, nikaj nesme pripetiti niti ga pravica smije progoniti. Vadlinga je bila zaklučena i podpisana te u svih novinah oglašena tak, da je siromaški lord od sada dobil više kral posla sa raznim pojedini i prilično prevejanimi lopovi. Medjutim je ovim svim pri tom poslu stvar zlo izpala, jer sa okretum i hrabrim Berkeleyom nije bilo dobro črešnje jesti; on ja svakoga napadača lahkoću odbil, osakatil ili dapače i umoril, tak, da se već konačno nikomu nije hotelo takove vratolomne probe sa hrabrim lordom preduzimati i ovak je on sada imal mira a njegovi prijatelji su samo imali još pri vadlingi odmiereno vrijeme pričekati, koje je imalo izteći, da mu dobljenu vadlingu izplate.

U to vrijeme se je jednog dana lord opet povdal na putovanje; hotel je onih danah odkritu špilu na otoku «Statfa» u škols-

koj posietiti i pregledati. Put onamo je vodio preko argylskih brdinah, gde se je baš u ono vrijeme silni tolvaj Max Guarry sa svojom družinom nahadjal, svoje zlodielo počinjaj i time onu celu okolicu ustrahu držal.

Dakako da je lordova vadiľuga i ovomu tolvaju bila poznata, samo još nije imal prilike snjim se sastati. Sada pak je po svojih spijunih saznal, da će lord preko argylskih brdinah na otok Staffa putovati i kak to već ide, doznal je i dana, kad će simo prisijeti. To se razme, da on sad nije propustil, da ga na kojem samotnom mestu nebi dočekal te mu bugjilarisa, za kojega je bil siguran, da je obilno napunjen, jedno malo operušil, pak za to je pričekal noć, jer za crna diela je najprikladnije i crno doba, pak se je posve sam, svojoj družbi niti nevdavši kamo ide, postavil u šumi na samotno mesto, kud će se lord na svaki način morati provesti.

Kad je podpuna tmina i mir u okolici nastal, čulo se je iz daleka, da se kočija — približava. To je bila izbilja Berkeleyeva kočija u kojoj je Berkeleytvrdno spal. On je bil posve miran, pak pošto ga već dugo nigde nikakov lopov nije napal, nije niti na kakav napadaj ili u obće na kakove neprilike niti mislil.

Kad je ovak kočija došla do mesta, gde ju je tolvaj željno očekival, budu na jedan krat vrata otvorena i strašen glas tolvaja Maca Guarry probudi spavajućega lorda. Dvie leskajuće se cievi pištolje su odmah učinile, da je kućiš konje zaustavil i kočija sad mirno tu stala u sredini šume na liepoj miešecini ali na mile u okrug na samoči. Do zubih oboružani tolvaj je tu stal i strelovito sbrivajućini oči pazil na svako gibanje lorda i kućiša, kojim je opet navinjena dvocievka u ruki tolvaja davala taj pametni nalog, da se mirno zadržavaju. «Mylord, novce ili život!» — veli odriešito tolvaj i drži pištolu u pripravi za izpružiti, ako bi mu se ili lord sam ili njegov kućiš podufal suprotstaviti ili u pomoć sazivati.

«Tko si ti i kaj hoćeš?» — zapita lord onak posve neđužno razbojnika, kak da toboz onak snen niti nepojmi kaj se to snjim dogadja.

«Ja sam Mac Guarry, vam po imenu dobro poznata osoba, pak pošto sam u novinah vašu vadiľugu čital, da vas najme jedan jedini čoviek nije mogući porobili, to sam ja, Mac Guarry, svojoj okretnosti u tom poslu svake časti dužan, odredil, da vam dokazem, da ste vi vašu vadiľugu izgubili, pošto sam vas ja jedini, bez icije pomoći porobil. Anda Mylord, položite sve vaše novce u moje ruke a onda putujte dalje kuda hoćete.»

Dok je tolvaj ovak govoril, musikal je podjednom navinjenom dvocievkom pred lordovim bosom a na kućiša je uvijek bilo jedno oko uprto.

«To nije istina, da ste me vi sam i jedini porobil i ja moju vadiľugu nisam zgubil, jer eno za vašemi ledji stoji jedan vaš pajdaš» — Stim lord posegne u žep kakti po bugjilarisa a tolvaj se riećmi: «nemoguće da je još tko sa mnom» — okrene. Ali u tom hipu blesne u lordovoj ruci svieta pištolja na miesto bugjilarisa iz žepa potegnjena; iz cievi jedna blisk — jedan «dur» i — tolvaj Mac Guarry je na zemlji ležal prostrielenimi prsi, a lord se je mirno dalje odvezel, kak da se nije nikaj dogodilo.

Poslie toga je lord Berkeley znal često u družtvih pripoviedati, kak je on glasovitoga tolvaja Maca Guarrya posve sam, bez icije

pomoći uništil, kaj prije njega nisu bile moguće nikakove straze niti žandari učiniti, pak se i tim uspielim junaćtvom nije malo gizdal i vadiľugu svakomu dalje nudjal, da ga nitko sam — jedini — nije mogući porobili.

Cesar Jožef kak sudac.

Nieki zlatar u Beču je za ono vrijeme stanovitomu visokomu plemenitašu predal jednu škatulu s dragulji ititi dragocienostjama, za da si je pregleda, jer je hoće za svoju kćer, koja je postala zaručnicom, kupiti.

Kroz duže vrijeme, dok je ta škatula bila pri plemenitašu na pregledanju, zaišće zlatar, da se anda već jedan krat neka plemenitaš odluci, jeli će dragulje kupiti ili pak je neka zlataru povrati. Ali plemenitaš je postal na jedan krat lopov te je zlataru poručil, da mu neka mira dade svojim napastovanjem, jer on nije od njega nikakove dragulje na ogled prijel, niti on o nikakovih draguljih nikaj nezna. Plemenitaš je zatajil dragulje!

Za ono vrijeme je plemenitaš i pred sudom pravo dobil makar i nije pravil, pak je stoga zlatar dospel u vrlo blatuu ulicu, medjutim je ipak moral nastupiti javni put pravde, kad zdobera nije išlo. I ovak je sada ciela stvar došla pred sud i pravdu je zlatar proti plemenitašu odmah zgubil, jer nije imal sviedoke, da bi izbilja plemenitašu bil predal dragulje na ogled.

Za toliko i toliko jezer vriednosti pravda! Otom se posvuda govori, pak je tako ta ciela prijava stvar došla i do vuh cesara Jožefa. Dakako da je cesar odmah znal, da se zlatar nebi bil usudil plemenitašu potvriti, pa mu izbilja dragulje nebi bil predal, pak je stoga odbova pozvati dal pred se. Kad su onde bili i u drugoj sobi na samom je cesar zlatara sve točno izpital, dojde u prvu sobu k plemenitašu te mu naloži, da odmah sedne i svojoj ženi napiše list toga sadržaja, kojega ga mu je i on sam diktiral: «Draga žena! Donostelj u ovoga lista pr daj odmah onu poznatu škatulu s dragulji, ako nećeš da dojdem doživotno u tamnicu, jer cesar je sve saznal i ja sam krivnju moral priznati.»

Toga lista cesar preda zlataru te ga snjim pošalje k plemenitašoj ženi domov. Ova kad je list prijela o mah je videla, da je pismo izbilja njezinog muža, a u pitanje, gde joj je muž, kad je od zlatara čula, da je u cesarskom gradu, jer cesar sam se je u toj pravdi za sudca napravil, se je tak prestrašila, da je odmah potegnula iz skrovišća škatulu s dragulji te ju predala zlataru.

Pun zahvalnosti žuril se je zlatar natrag pred cesara te je hotel pred njim kleknuti, ali ov to nije dopušil, već ga je prizajnim kimanjem glavom milostivo odpuštil. Plemenitaša pako, koj nad tum nenadnom stvarju još uvijek nije mogel k sebi dojt, je pustil po straži odvesti te je svojom pismenom zapovedju zapovedal ga pred sud staviti i negledeć na plemenšćinu pravdedno suditi.

Dakako, da sad nije tak vojko izišel kzk prvi krat.

Čudnovata imena.

Nieki Klausmann piše u niemačkih novinah «Woche» vrlo šaljivo o različitim imenih. med ostalim:

«Niemačke novine su douesle viest, da

je u Havailu poštemeštom postal Kaphoko-hoakiniokewenoah, a citatelju se koža ježi, kad to ime yidi pred sobom štampano. Iz pravoga gledišta pako se to ime niti nesme za tak strašno uzeti, istina je da broji 23 slove, ali za to još nije niti na pol tak dugo, kak je dugo najduže ime ovoga svieta. To ime nije ime čovieka, već je ime sela, koje leži u englezkoj provinciji Wales a glasi:

Llanfairpwllgwyngyllgogerychwyrndrobwll Llanbisillogogoch. Kako se to ime izgovara, to nek sam Bog zna. Englez, koj nije iz provincije Wales, nemože to ime izgovorit onak, kako bi to moral, pak tvrdi, da englezi samo onda to ime izgovaraju i to samo za vračto, ako kojega gutla udari u jezik ili dobi krča lalovke, drugičje pako, na poštu najme se samo prve slovke toga imena pišu: Llanfair.

U Škotsko se jedno malo selo zove Drintardhyrickhilichatan. To je ime sastavljeno iz englezkih riećih u škotskom dialektu, za kojega sami englezi vele, da je najstrašniji na svietu, a k tomu dodavaju, da je negda vrag sve jezike ovoga svieta u jedan lonec hičil, pak je onda kuhaj i pienu s penjačom obiral kak se to pri kuhanju govedine čini; iz ove piene je onda postal dialekt waleski i škotski.

Prama ovim dugim imenam se opet vrlo drastično prikazuju kratka imena. Tako je godine 1900 u francezkom departementu Seine-et-Oise došel u ured nieki trgovac pak je javil porod jednog sina, a kad ga je činovnik zapisal i pital za obiteljsko ime matere dieťa, odgovori trgovac: «ona je rođena Roza B». — «B?» zapita činovnik — «a kak se piše to ime? jeli sa é, ey, ay, ai ili aie?» — «Samo sa B» — odgovori trgovac, te je predloženim krstnim listom i drugim papiri komaj činovnika osviedočil, da mu je žena izbilja «B» rođjena.

Najkraća geographička imena sastoje takodjer samo iz jedne slove. Hollandzki Y je poznat. Jedno selo u francezkom departementu Somme se takodjer zove Y, isto tako i jedan kinezki manji varošinec se zove Y. U švedskoj je varoš imena A, a isto tak se u francezkoj jedno malo selo zove A. Jedna ciela kinezka provincija nosi ime U.

Kakti kuriozum stoji, kak se negda na jednom mestu sastanu slučajno imena. Thürinške novine pišu, da je u merzenburzkom okružju prije nekoliko godinah živel u jednoj fari plebanuš, koj se je zval Petrožil, kapelan u istoj fari je nosil ime Mrkva, prvi učitelj se je zval Luk, drugi učitelj Češnjak a cirkvenjaku je bilo ime Krumpir. Iz šale su okolišnja mesta nazivala to selo: «selo za juhu.»

Dok sam ja još godine 1858 hodil u Zagrebu u školu, znal je dojt na tarok partiju u kavanu Weiss, kihar Lav (oroslan), trgovac Medved, porezni činovnik Vuk i mesar Lesjak. Jeli je onda bilo čudo, ako je u isti hip stupil u istu kavanu malar Zajec, da je odmah i van odbiežal i drugu si kavanu poiskal.

Em. Kollay

Odgovorni urednik:

MARGITAI JOZSEF.

Takarékoskodni

MAGGI-kitüntetések: 4 nagydíj, 26 aranyérem, 6 diszoklevél, 5 tiszteletdíj. Hatszor versenyen kívül, többi között az 1889. és 1900-iki párisi világkiállításokon. Maggi Gyula bírálótag.

lehet a sokszorosan kitémett és régóta jól bevált
MAGGI-IZESÍTŐ

helyes használata mellett.
Néhány csepp — a italásnál hozzátevé — elegendő, hogy ezáltal gyenge leveseknek, mártásoknak, főzelékeknek stb. egy pillanat alatt jó és erőteljes ízt adhassunk.
— Üvegecskékben 50 fillértől kezdve (utantöltve 40 fillértől kezdve).
Kapható minden fűszerkereskedésben, esemegye-üzletben és drogueériában.

Gabona árak. — Cienna Zsitka.

I m-mazsa.	I m-csót	kor fill.
Buza	Psenica	15 50
Zab	Zab	11 20
Rozs	Hra	11 00
Kukorica új	Kukurica nova	11 20
kendermag	konopljeno seme	18 00
Árpa	Jcemen	11 00
Fehér bab új	Grah leb	14 00
Sárga „ „	„ zab	11 00
Vegyes „ „	„ zacsán	10 50
Lenmag	Len	17 00
Bükköny	Grahorka	10 00
Tökmag	Köscice	14 00

szagatlan és szivoban szarado

Valódi Christoph-lakk kérendő

Ezen gyártmány törvényileg védve van

Christoph Ferenc SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

lehetővé teszi, hogy a szobák a másolás alatt is használattal csapnak, mivel a készítmény szag és a lassú, ragadós szarado, mely az olajfestékek és az olajtaknak sajátja, elkerülte. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy azonnal magához veheti a másolat. A palló nedves tárgyakkal felüríthető, azaz, hogy elvonható fényt. Nem kell különböztetni:

szinezett szobapalló-fénylakk,
szarvasbarna és mahagonibarna, mely akár csak az olajfesték félt be a pallót a egyáltalán fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmasok régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden foltot, korábbi mázolat stb.; van szűz

„szinta fénylakk” (szinezetlen)
új parketákra és parketre, mely csupán fényt ad. Különösen parketre a olajfestékek már beázott egézen új parketára való. Csak fényt ad, szinezetlen és nem félt el a fennmarad.

Postacsomag, körülbelül 3 négyzet méter. (Két közepes méretű szobára való) 5 ft. 90 kr., vagy 9 ft. márká.

A következő megrendelések minden városban, ahol rakományok vannak, ide küldendők. Mintamutatók és prospectusok ingyen és bérmentve küldetnek. A beárasítást és a jó vizsgálatot a cégre a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 100 éve létező gyártmányt sokféle utazóknak és barmisták, a sokkal rosszabb, a gyakran a célnak meg nem felelő minőségben hozták forgalomba.

Christoph Ferenc,
A valódi szobapalló fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója.
Prága. K. Berlin.
Christóf Ferencz-fele tükörfénylakk kapható Csáktornyan
Mráz Testvéreknél

Schicht-szappan

„szarvas” vagy „kulcs”
jeggyel

len! bb. lenklád, abb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a Schicht névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

680 7-36

Egy fiatal fűszerkereskedő-

segéd,

ki a magyar, német és horvát nyelvben jártas, augusztus 1-én felvétetik.

Kezeldíjazás: lakás, teljes ellátás és 20 korona.

Mielőbbi ajánlatot ker
Ascher R. és Társa
WARAZSDON

Ugyanott egy jó erkölcsű fiu tanulónak azonnal felvétetik.

BRAZAY KALMAN SŐSBORSZESZ KESZITMENYE.

NAGY ÜVEG ÁRA - 2 KOR
KIS ÜVEG ÁRA - 1 KOR

Használati utasítás minden üvegehez mellékelve van.

Naponta friss uradalmi TEAVAJ

kapható **Stráhia Testvérek-nél** Csáktornyan.

725

A Zrinyi emlékoszlopról és a felavatási ünnepélyről kitűnő kivitelű

fényképek

Kaphatók: Fischel Fülöp (Strausz Sándor) Könyvkereskedésében Csáktornyan.

Tiszta

újságpapírt

100 kil.-ként 9 kor.-ért
bérmentve szállít

Jos. A. Kienrich

727 Graz.

Zrínyi-émlékmű és csáktornyai díszes képes levelezőlapok

kaphatók

fischel fülöp (Strausz Sándor)

könyvkereskedésében.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (WIEN IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Az első Triesti Cognac párlati intézet (Destillerie.) CAMIS és STOCK BARCOLÁBAN (Triest mellett) ajánlja belőld!

GYOGY-COGNAC-ját

mely francia módszer szerint készült és az általános ausztriai gyógyszerész-egyesület kísérleti állomása ellenőrzése alatt áll.

1/1 palack 5 korona 1/2 palack 2:60

Kapható: CSAKTORNYÁN.

MRAZ TESTVÉEK és TODOR R. utóda fűszerkereskedésében.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) a fent említett intézetben (WIEN IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Vegyi ellenőrzés a cs. és kir. belügyi miniszterium által jóváhagyott kísérleti állomás és elemiszerek vizsgáló intézete által Wien ** IX. Spitalgasse 31. **

910 52-54

Vegyi ellenőrzés a cs. és kir. belügyi miniszterium által jóváhagyott kísérleti állomás és elemiszerek vizsgáló intézete által Wien ** IX. Spitalgasse 31. **

fischel fülöp (Strausz Sándor)

könyvnyomdája

Csáktornyán.

A legújabb gyorsajtókkal és díszes új betűkkel
van felszerelve.

Elvállal minden néven nevezendő

könyvnyomdai munkákat

u. m. névjegyek, levélfejek, meghívók, eljegy-
zési-, esketési- és gyászjelentéseket,
számlák, körlevelek, hivatalos- és magán-
nyomtatványokat, rőpiratokat műveket stb.

bármely nyelven és kivitelben.

A legjutányosabb árak mellett.

Alapítottott

1882-ben